

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

ΥΠΟ Ν. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΓΙΑΣ

Ἐν συνεχείᾳ τῶν ἐν ΑΕ 1931, 175-178, ἀρ. 1-17, δημοσιευθεισῶν ἐπιγραφῶν ἡμῶν ἐκ Θεσσαλίας τοῦ Μουσείου Ἀγίας δημοσιεύομεν καὶ τὰς κατωτέρω ἐπιγραφὰς κομισθείσας ἐκ διαφόρων χωρίων εἰς τὸ ἐκεῖ Μοῦσεῖον ὑπὸ τοῦ φύλακος Φερῶν δαπάνῃ τῆς Κοινότητος Ἀγίας, ἃς ἀντεγράψαμεν κατὰ τὴν τελευταίαν μετάβασιν ἡμῶν εἰς Ἀγιάν.

ΣΙΚΥΡΙΟΝ ἢ ΣΙΚΟΥΡΙΟΝ

1. Ἐκ *Μικροῦ Κισερί*. — Στήλη ἐπιτύμβιος λευκοῦ μαρμάρου ἀποκεκρουμένη ἄνω κάτω φέρει ἔκτυπον Ἑρμῆν (ὑψ. 1,26, πλάτ. 0,55, πᾶχ. 0,20, ὑψ. γραμμ. 0,015).

ΕΡΜΗΙ — ΧΘΟΝΙΩΙ

Ἑρμῆι — Χθονίωι

(Ἑρμῆς ἔκτυπος).

2. Ἐκ *Μικροῦ Κισερί*. — Στήλη μικρὰ σηκόμορφος μετ' αἰτώματος καὶ δύο κιονίσκων δωρικῶν ἐντὸς τοῦ αἰτώματος ἀσπίδιον. Ἐπὶ τῆς βάσεως ἐπιγραφὴ ἀναθηματικὴ (ὑψ. 0,36, πλάτ. 0,37, πᾶχ. 0,06, ὑψος γραμ. 0,010):

ΑΦΡΟΔΙΤΑ

Ἀφροδίτα

ΜΙΝΥΗ ἢ ΚΟΝΔΑ

3. Ἐκ *Μακροχωρίου* (Τυρνάβου). — Κιονίσκος ἀποκεκρουμένος ἄνω καὶ κάτω, λευκοῦ μαρμάρου, ἔχων ἐπὶ τῆς προσθίας ὄψεως ἀναθηματικὴν ἐπιγραφὴν (ὑψος 0,40, διάμ. 0,14, ὑψ. γραμ. 0,03):

ΕΥΦΡΟΣΥΝΟ

ΑΡΙΣΤΟΝΟΥ

ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ

ΚΡΑΤΕΡΟΥ

5 ΕΥΞΑΜΕΝΟΙ

Εὐφρόσυνο|ς|

Ἀριστόνου

Ἡρακλείδης

Κρατεροῦ

εὐξάμενοι.

ΚΡΑΝΝΩΝ

4. Ἐκ *Νικαίας* (*Νεμπεγλέη*). — Μικρὰ στήλη λευκοῦ λίθου ἀποκεκρουμένη ἀπὸ τοῦ μέσου καὶ ἄνω, ἔχουσα ἔγκοilon ὀρθογώνιον ἐν τῷ μέσῳ. Κάτωθι ἐπὶ τῆς βάσεως φέρει ἀναθηματικὴν ἐπιγραφὴν (ὑψος 0,11, πλάτ. 0,19, πᾶχ. 0,04, ὑψ. γρ. 0,010):

ΠΟΣΙΔΩΝΙ ΣΕΥΞΑΝ

ΘΙΩ

Ποσ(ε)ιδῶνι Ζευξαν

θίω.

Ἡ μὲν ἀνάγνωσις βεβαιοῦται, τὸ δὲ ἐπίθετον τοῦ Ποσειδῶνος *Ζευξάνθιος* τὸ πρῶτον ἤδη γνωρίζεται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, ἣτις ὡς ἐκ τῆς γραφῆς διὰ I τῆς λέξεως *Ποσ(ε)ιδῶνι* καὶ τοῦ ἀνεστραμένου Z εἰς Σ ἀνάγεται εἰς τοὺς μεταγενεστέρους Ρωμαϊκοὺς χρόνους.

Ξάνθος ὡς ὄνομα κύριον εἶναι γνωστὸν ἐκ Θεσσαλικῶν ἐπιγραφῶν. *Ξάνθιος* ὅμως ὡς ἐπίθετον καὶ μάλιστα σύνθετον ἐκ τοῦ Ζεὺς + ξάνθιος, καὶ δὴ ἐπίθετον τοῦ Ποσειδῶνος εἶναι πρωτότυπον καὶ παράδοξον.

Τὸ ἐπίθετον *Ζευξάνθιος* τοῦ Ποσειδῶνος πιθανὸν νὰ ἦναι Μακεδονικῆς προελεύσεως, ὡς *Ζευξάνδιος*, κατὰ τὸ Μακεδονικὸν ἰδίωμα, γνωστοῦ ὄντος, ὅτι ἐν Μακεδονίᾳ ὑπῆρχε θεὸς *Ξάνθος*, κατὰ τὸν Σουΐδαν (ἐν λ. ἐναγίζειν): «ἐναγίζουσιν οὖν τῷ Ξάνθῳ Μακεδόνες καὶ καθαρόν ποιοῦσι σὺν ἑποικοῖς ὠπλισμένοις».

Ὁ Bäge (*Dissertationes Halenses*, XXII, σ. 225) ἐν τῇ περὶ τῶν Ἱερῶν τῶν Μακεδόνων διατριβῇ του ταυτίζει τὸν Ἄρην καὶ Ξάνθον ἢ Ξανθόν. Ἀλλὰ, κατὰ τὸν Costanzi (*Athenaeum* 1914, σ. 49-51), ὁ Μακεδονικὸς θεὸς *Ξάνθος* δὲν ἦτο ἀνάκαθεν ταυτόσημος τῷ Ἄρει, ἀλλὰ χωριστὴ θεότης βραδύτερον ταυτισθεῖσα ἕνεκα τῆς ὁμοιότητος τῆς λατρείας, ὡς ἐξάγομεν ἐκ τῆς ταυτότητος τῆς θυσίας κυνῶν γινομένης ἐν Λακωνίᾳ εἰς τὸν Ἐνυάλιον, ἐν δὲ Μακεδονίᾳ εἰς τὸν Ξάνθον, ὡς καὶ ἐκ τῆς προσωνυμίας *Ξανθικός* τῆς ἀποδιδομένης ἐν Μακεδονίᾳ εἰς τὸν Ἄρην, ὡς ἐξάγεται ἐκ σημειώματος μεταγενεστέρου συγγραφέως Ἰω. Λαυρεντίου τοῦ Λυδοῦ (*Περὶ μνηῶν Δ'*, 34, σελ. 92), λέγοντος: «Ἐνομα αὐτῷ (Ἄρει) καὶ Αἰγυπτίοις *Πυρθείς*, ὅθεν καὶ *Ξανθικός* παρὰ Μακεδόσιν».

Κατὰ ταῦτα νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ συνδυάσωμεν τὴν λατρείαν τοῦ Ἐνυαλίου Ποσειδῶνος μὲ τὸ ἐπίθετον *Ξάνθιος* ἐκ τοῦ Μακεδονικοῦ *Ξάνθος* μὲ πρῶτον συνθετικὸν ἐκ τοῦ *Ζεύς*. *Ζευξάνθιος* λοιπὸν Ποσειδῶν τὸ πρῶτον ἤδη ἐμφανίζεται ἐκ τῆς Θεσσαλικῆς ταύτης ἐπιγραφῆς, ὅπως ἐνεφανίσθησαν ὁμοίως ἐκ Θεσσαλικῶν ἐπιγραφῶν νέα ἐπίθετα τοῦ Διὸς *Θαύλιος*, Ἄφριος, Φερφερέτας, τῆς Ἀρτέμιδος *Θροσία* καὶ τοῦ Ποσειδῶνος *Μυῖος*.

ΑΔΗΛΟΣ ΠΟΛΙΣ

5. Ἐκ *Πλατυκάμπου* (*Τοπονολόγ.*) — Στήλη λίθου γλαυκοῦ μετ' ἀετώματος ἀπλοῦ, ἀποκεκρουμένη κάτω λοξῶς ἀριστερὰ (ὑψ. 0,48, πλάτ. 0,43, πᾶχ. 0,08, ὑψ. γραμ. 0,025). Γ', αἰὼν π. Χ.

ΠΑΝΦΑΕΙΤΑ	<i>Παν[φ]αείτα [;]</i>
ΥΓΙΕΙΑ	<i>Ἵγυεία.</i>

6. Ἐκ *Σαρίμισι* (*Κοινότητος Γλαύκης*). — Βάσις ὀρθογώνιος λίθου κυανοφαίου, ἀποκεκρουμένη ὀλίγον κατὰ τὴν ἄνω δεξιὰν γωνίαν καὶ κάτω λοξῶς ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ (ὑψ. 0,40, πλάτ. 0,35, πᾶχ. 0,03, ὑψ. γραμ. 0,03) (εἰκ. 1):

Ἐπὶ τῆς προσθίας ὄψεως ἐπιγραφῆ:

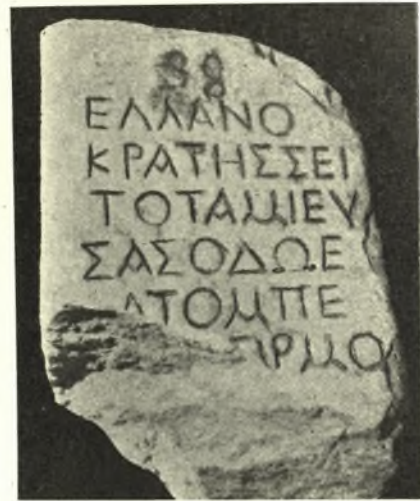
ΕΛΛΑΝΟ	<i>Ἐλλανο-</i>
ΚΡΑΤΗΣΣΕΙ	<i>κράτης σει-</i>
ΤΟΤΑΜΙΕΥ	<i>το ταμιεύ-</i>
ΣΑΣΟΔΩΕ	<i>σας ὀδῶ ἐ-</i>
5 // // // ΤΟΜΠΕ	5 <i>[κα]τομπέ-</i>
ΔΩ . ἽΡΜΟ	<i>δῶ [τέ]ρμο-</i>
-----	<i>[να].</i>

Ὅμοιαν ἐπιγραφὴν ἐδημοσίευσεν ἄλλοτε ὁ Leake (*Travels in Northern Greece*, IV, 405, πίν. XL 204) εὐρὼν αὐτὴν εἰς ἀμπέλου τοῦ ἐπὶ τῆ Βοιβητῆδι χωρίου *Καστρί*, ἔνθα συνήθως θέτουσι τὴν ἀρχαίαν Μαγνητικὴν πόλιν Ἄμυρον. Ἄλλ' ἢ διάταξις τῶν γραμμάτων τῆς ὑπὸ τοῦ Leake δημοσιευθείσης ἐπιγραφῆς εἶναι διάφορος τῶν τῆς ἡμετέρας, ἐχούσης ὡς ἑξῆς ἐκείνης:

ΕΛΛΑΝΟΚΡΑΤΗ
ΣΣΕΙΤΟΤΑΜΙΕΥ
ΣΑΣΟΔΩΕΚΑΤ
ΟΜΠΕΔΩΤΕΡΜΟ
5 NA

Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην τοῦ Leake ἀνεδημοσίευσαν καὶ ἄλλοι καὶ τελευταῖος ὁ Kern ἐν IG, IX², 1093.

Τρίτην δὲ ὁμοίαν ἐπιγραφὴν εὗρεν ὁ Kern ἐν τῷ χωρίῳ *Σαρτζιλάρ* τῆς Λαρίσης ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ραΐφαγα, ἣν ἐδημοσίευσεν ἐν IG, IX², 1029. Καὶ

Εἰκ. 1. Ἐπιγραφὴ Μουσείου Ἀγιάς.

ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη τοῦ Kern ἔχουσα τὰς αὐτὰς λέξεις καὶ τὸ αὐτὸ νόημα πρὸς τὰς δύο ἄλλας ἐπιγραφάς, διαφέρει ὅμως αὐτῶν κατὰ τὴν διάταξιν τῶν γραμμάτων ἔχουσα ὡς ἑξῆς (Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη εὑρίσκεται ἤδη εἰς τὸ Μουσεῖον Λαρίσης ὑπ' ἀριθ. Εὐρετηρίου 383):

ΕΛΛΑΝΟ
ΚΡΑΤΗΣ
ΣΕΙΤΟΤΑ
ΜΙΕΥΣΑΣ
5 ΟΔΩΕΚΑ
ΤΟΜΠΕ
ΔΩΤΕΡΜΟ
NA

Ὅς βλέπει τις ἔχομεν τρεῖς ἐπιγραφὰς ἀναφερομένας εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον, τὸν Ἐλλανοκράτην, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, *σειτοταμιεύσαντα*, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν λέξεων, πλὴν διαφόρου διατάξεως τῶν γραμμάτων, εὐρεθείσας εἰς τρία διάφορα χωρία λίαν ἀπέχοντα ἀλλήλων, ἤτοι εἰς *Καστρί* ἐπὶ τῆ Βοιβητῆδι λίμνη, εἰς *Σαρτζιλάρ* καὶ εἰς *Σαρίμισι* τῆς πεδιάδος Λαρίσης.

Στίχ. 2. ΣΕΙΤΟΤΑΜΙΕΥΣΑΣ. Ἐξ ἐπιγραφῶν τῆς Ἐλευσίως γνωρίζομεν ὅτι ἐτιμήθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὁ Δίων «*γραμματεύων τοῖς Ταμίαις τῶν Σιτωνικῶν καὶ τοῖς ἐπὶ τῇ Διοικήσει καὶ νῦν γραμματεύων τῶι Ταμίαι τῶν Σιτωνικῶν τὸν ἐνιαυτὸν ἐπὶ Μενεκλέους πολλὴν σπουδὴν πεποιήται περὶ*

τὴν τοῦ σίτου δόσιν κλπ.» (Δ. Φίλιος, Ἄρχ. Ἐφημ. 1887, 187, στίχ. 3 καὶ 9). Γνωρίζομεν δὲ ὅτι ἐν Ἀθήναις ἡ εἰσαγωγή τοῦ σίτου ἐγένετο ἔξωθεν πρὸς διατροφήν τῶν κατοίκων. Πρὸς τοῦτο δὲ διάφοροι ἀρχαὶ ἦσαν ἐγκατεστημένοι, ἐν αἷς καὶ οἱ σιτώναι, καθήκον ἔχοντες νὰ ἀγοράζωσι δαπάναις τοῦ Κράτους ἢ διὰ χρημάτων πλουσίων πολιτῶν, πρὸς τοῦτο χορηγουμένων, σίτον, καὶ οἱ ἀποδέκται, οἵτινες παρελάμβανον, κατεμέτρουν καὶ ἐταμίευον εἰς τὰς δημοσίας ἀποθήκας τὸν σίτον. Οἱ ἀποδέκται δὲ οὗτοι ἐκαλοῦντο Ταμίαι. Ἐν στίχῳ ὅμως 9^ο ἀναφέρεται εἰς Ταμίαν τοῦ σίτου (Δ. Φίλιος, Ἄρχ. Ἐφημ. 1887, σελ. 190).

Ἐξ ἄλλου δὲ γνωρίζομεν ὅτι καὶ ὁ σιτοβολῶν τῆς Ἑλλάδος, ἡ Θεσσαλία, πολλάκις ἔπασχεν ἐκ σιτοδείας καὶ σπανοσιτίας, ὡς ἔξάγεται ἐκ ψηφισμάτων τῆς Λαρίσης, δι' ὧν ἐτιμήθησαν ὁ Ἀγασικλῆς Μέντορος Μακεδῶν ἐκ Δίου ὡς εὐεργέτης «ὑπὸ τῆν σιτοδείαν» (Ἀρβανιτόπουλος, Ἄρχ. Ἐφ. 1910, σ. 342-344, ἀριθ. 2) καὶ ὁ Ὑπατος Τίτος Κοίγκτιος Φλαμίνιος (Ἀρβανιτόπουλος, Ἄρχ. Ἐφ. 1910, σ. 344-347, ἀριθ. 3). Ἐπίσης δὲ καὶ ἐκ ψηφισμάτων τῶν Γόννων, δι' ὧν ἐτιμήθησαν ὁ Νικίας Θεοσιμένους, ὡς χορηγῆσας σίτον ὑπὸ τύπον δανείου, καὶ οἱ ἀδελφοὶ Ἀπολλόδωρος καὶ Διόδωρος Διοδώρου, Φαλανναῖοι, καὶ δι' ἄλλας εὐεργεσίας καὶ «εὐχρησθήσαντες τῆ πόλει ἐξ ἐαυτῶν σίτον» (Ἀρβανιτόπουλος, Ἄρχ. Ἐφημ. 1912, σ. 61, ἀριθ. 89 καὶ 90).

Καὶ οἱ Μάγνητες δὲ κατὰ τοὺς Ρωμαίκοὺς χρόνους εἶχον εὐεργετηθῆ ὑπὸ Σωπάτρου τοῦ Εὐβούλου, στρατηγοῦ τῶν Μαγνητῶν καὶ ἄλλως καὶ διότι «σιτοδῆας ἐνεσιώσης, πρῶτον μὲν ἀπέδωκε παρ' ἐαυτοῦ εἰς τὸ σιτωτικὸν ἄτοκα τὸν τῆς ἀρχῆς χρόνον δηνάγια τετρακι(σ)χεῖλια καὶ το[ῦ]/[ῆ] παρ[όντος] κρατίστου καὶ συνηρωτάτου πᾶσι [πολλὴν πρόνοιαν ἐποι]ήσατο καὶ διὰ τούτων τὸ τῆς σιτο[δῆας] ἐκούφισεν/, ἐπιλαβόντος τοῦ δυσανασχέ[του λιμοῦ] . . . οντος κινδύνου κλπ.» (IG, IX² 1104₁₂).

Κατὰ ταῦτα δὲ ὁ Ἑλληνοκράτης ἦτο Ταμίαις τοῦ σίτου, ὃν εἶχε ταμιεύσει ἴσως εἰς τρία κέντρα ἐν καιρῷ σιτοδείας εἴτε δαπάναις τοῦ Κράτους ἢ τῶν πόλεων, εἴτε εὐπόρων πολιτῶν καὶ ἦτο ὁ μόνος ταμίαις αὐτὸς κατὰ τοὺς Ρωμαίκοὺς χρόνους, ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον Γενικὸς Ἀποθηκάριος.

7. Ἐκ Μεταξοχωρίου (Ρέτιοιανης) Ἀγιάς. — Στήλη ἐπιτύμβιος λευκοῦ μαρμάρου, ἀποκεκρουμένη ἄνω, ἔνθα ὑπῆρχεν ἀνάγλυφον. Κάτωθεν εἶναι Ἑρμῆς ἐγγάρακτος (ῦψ. 0,64, πλάτ. 0,36, πάχ. 0,12, ῦψ. γραμ. 0,035):

ΜΑΡΚΙΩΝΚΑΙΜΑΡ	Μαρκίων καὶ Μαρκία
ΚΙΑΜΑΡΚΥΛΟΝΤΟ	Μαρκύλον τὸ
ΑΙΑΥΤΩΝΤΕΚΝΟΝ	αἰαντῶν τέκνον
ΝΜΝΙΑΣΧΑΡΙΝ	μν(ε)ίας χάριν [ῆ-]
Ὡ ΡΩΣΧΡΗCΤΕΧΑ	Ὡ ρως χρησιτέ χα[ίρε].

Στίχ. 3. ΑΙΑΥΤΩΝ ἐγράφη ἡ πρώτη συλλαβὴ διὰ διφθόγγου αἰ ἀντὶ δι' ε = ἐαυτῶν.

Τὸ ὄνομα Μαρκία εἶναι γνωστὸν ἐξ ἐπιγραφῶν IG, IX², 910 Λαρίσης καὶ 538₁₈. — Δημητριάδος 1117₁₁.

Τὰ δὲ ὀνόματα Μαρκίων καὶ Μαρκύλος νῦν τὸ πρῶτον γίνονται γνωστὰ ἐξ ἐπιγραφῶν.

ΓΟΝΝΟΣ

8. Ἐκ Γόννων (Δερελί). — Τεμάχιον στήλης λίθου κυανοφαίου, σφζομένης κατὰ τὸ ἐν τέταρτον κατὰ τὴν ἄνω δεξιάν γωνίαν μετὰ γείσου (ῦψος 0,20, πλάτ. 0,23, πάχ. 0,04, ῦψ. γραμ. 0,015):

ΠΡΕΜΙΔΙ ΕΙΛΕΙΘΥΙΑΙ
[Ἀ]ρτέμιδι Εἰλειθυία.

Ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή τῆ Εἰλειθυία Ἀρτέμιδι, προστάτιδι τῶν τοκετῶν. Τοιαῦται δὲ ἀναθηματικαὶ ἐπιγραφαὶ ἐκ Γόννων εἶναι ἐν τῷ Μουσεῖῳ Βόλου πλεῖσται.

ΜΟΥΣΙΜΟΝ ἢ ΛΑΚΕΡΕΙΑ (S)

9. Ἐκ Δογάν. — Τεμάχιον στήλης λευκοῦ μαρμάρου ἀποκεκρουμένης ἄνω καὶ κάτω (ῦψος 0,25, πλάτ. 0,28, πάχ. 0,05, ῦψ. γραμ. 0,025):

ΟΥΦΑΡΟΥΦΟΥ [Ρ]ούφα Ρούφου.

Τὸ ὄνομα Ρούφα, Ρωμαϊκόν, εἶναι γνωστὸν ἐξ ἐπιγραφῶν IG, IX², 474₂₁ Ἀτραγος, 1042₈ Γόννων, 72₁₃ Λαμίας 550₁₃ καὶ 562₂ Λαρίσης.

Ἐπίσης καὶ τὸ ὄνομα Ρούφος, τὸ ὁποῖον εἶναι κοινότατον κατὰ τοὺς Ρωμαίκοὺς χρόνους.

ΦΕΡΑΙ

10. Βελεστίνος. — Ἐν τῇ κλίμακί τῆς οἰκίας τῆς χήρας Δημητρίου Ἰατροῦ ὡς βαθμὶς εἶναι ἐντετειχισμένη στήλη ἐπιτύμβιος λίθου γλαυκοφαίου μετ' ἐφθαρμένου ἀνθεμίου (ῦψ. 1 μ., πλάτ. 0,30, πάχ. 0,07):

ΑΣΤΟΚΡΑΤ . . . Ἀστοκρά[της]
Ξ . Ν . ΚΡΑΤ . . . Ξεν[ο]κρά[τους]

ΔΗΜΗΤΡΙΑΣ
Μουσεῖον Βόλου.

11. Παλαιὰ Ἀλυκαὶ Βόλου. — Στήλη τετράγωνος λευκοῦ μαρμάρου μετ' αἰτώματος ἄνευ ἀκρωτηρίων. Ἐντὸς τοῦ αἰτώματος ῥόδαξ. Ἐντὸς ἡ στήλη φέρει ἔγκοilon τετράγωνον, ἐν τῷ ὁποίῳ παρίστανται ἐν ἀναγλύφῳ τρεῖς μορφαί, δύο γυναικεῖαι καὶ μία παιδική. Δύο γυναῖκες ἴστανται ὄρθιαι

Εἰκ. 2. Ἀνάγλυφον Δημητριάδος.

κατ' ἐνώπιον, περιβεβλημέναι χιτῶνα καὶ ἱμάτιον καὶ φέρουσαι τὴν μὲν ἀριστερὰν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους, τὴν δὲ δεξιὰν ἐκτείνουσαι πρὸς τὰ κάτω ἢ δὲ ἀριστερὰ ἰσταμένη γυνὴ περιβάλλει διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς μικρὸν παῖδα ἰστάμενον ἐν τῷ μέσῳ κατ' ἐνώπιον. Ἀνάγεται δέ, ὡς ἐκ τῆς τεχνοτροπίας φαίνεται, εἰς τοὺς τελευταίους Ρωμαϊκοὺς χρόνους (ὕψος 0,64, πλάτ. 0,48, πάχ. 0,05, ὕψ. γραμ. 0,03 - 0,02). Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶναι ὅτι ἔμπροσθεν ἐπὶ τοῦ χιτῶνος κρέματα στενὴ λωρὶς ὑφάσματος μέχρι τῶν ποδῶν, ἐν εἴδει ἐπιτραχηλίου ἱερῶν ἐπὶ τῶν δύο γυναικεῖων μορφῶν. Ἐπὶ δὲ τῆς μετόπης τοῦ αἰτώματος εἶναι ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή:

Δ
 CΩΤΗΡΙΧΑΑΘΗΝΩΠΡΟΥΗΡΩCXPΗ
 ΘΑΛΛΟCΖΩCΙΜΟΥ CΤΕΧΑΙΡΕ
 Σωτηρίχα Ἀθηνοδώρου ἥρωc χρη-
 Θάλλοc Ζωσίμου. στέ χαίρε.

Στίχ. 1. Ὁ χαρακτὴς ἔλαθε νὰ γράψῃ τὸ Δ ἐν τῇ λέξει Ἀθηνοδώρου καὶ προσέθηκεν αὐτὸ ἄνωθι τοῦ Ω οὕτω: Δ
 ω . Ἐν τῷ 2^ῳ στίχῳ προσέθηκε μικρὸν τὸ Θ ἄνω πλαγίως ἀριστερὰ τοῦ Α τῆς λέξεως Θάλλοc.

Σωτηρίχα, ὄνομα γυναικὸς γνωστὸν ἐξ ἐπιγραφῶν IG, IX², Φαλάνης 1232. — Μητροπόλεωc 276 α 6.

Θάλλοc IG, IX², Λαρίσης 886, 903, 1352. — Δημητριάδοc 1117_g. — Θάλλοc στρατηγὸc Θεσσαλῶν, Λαρίσης 551₁₁. — Ἀθηνοδώροc Λαρίσης 623. — Δημητριάδοc 1185.

ΠΑΓΑΣΑΙ

12. Λυγαρόρρευμα, θέσιc πρὸς Β. τῶν Παλαιῶν Ἀλυκῶν τοῦ Βόλου μετὰ τοῦ μεσημβρινοῦ καὶ δυτικοῦ τείχους τῶν Παγασῶν καὶ τοῦ δυτικοῦ τῆc Δημητριάδοc. Ἀνευρέθη ὑπὸ καταγωγέωc τῷ 1918 καὶ ἐνετειχίσθη εἰς τὸν τοῖχον τοῦ προαυλίου τῆc ἐν Βόλῳ οἰκίαιc αὐτοῦ, ἐξ οὗ ἀπετειχίσθη ὑφ' ἡμῶν καὶ ἐκομίσθη εἰς τὸ Μουσεῖον, τεμάχιον πλακοc κυανοφαίου λίθου ἀποκεκρουμένον δεξιὰ ἀριστερὰ καὶ ὀπισθεν. Ἐπὶ δὲ τῆc πλευρᾶc τοῦ πάχουc φέρει ἀναθηματικὴν ἐπιγραφὴν τοῦ Ε' π. Χ. αἰῶνοc (μῆκ. 0,60, πλάτ. 0,26, πάχ. 0,10, ὕψ. γραμ. 0,03):

ΠΟΤΕΙΔΟΝΙ Ποτειδῶνι.

Ἡ προκειμένη ἐπιγραφή ἀναθηματικὴ τῷ Ποτειδῶνι εἶναι ἡ πρώτη εὑρεθεῖσα ἐν Παγασαῖc. Ἐπίσημῳ ἐκ Παγασῶν προέρχονται καὶ δύο τεμάχια σκληροῦ ἐγχωρίου λίθου, εὑρεθέντα πρὸ ἐτῶν ὑφ' ἡμῶν μετ' ἀρχαῖκῶν ἐπιγραφῶν, ἀποκείμενα ἐν τῷ Μουσεῖῳ Ἀλμυροῦ (Δελτίον τῆc ἐν Ἀλμυρῷ Φιλαρχαίου Ἑταιρίαιc «Ὁθρυοc», τεύχοc F', 1906, 15, 2. Πίν. Α', εἰκ. 4 καὶ 5).

ΠΤΕΛΕΟΝ

(Μουσεῖον Ἀλμυροῦ).

13. Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1931 ἀνευρέθη ἐν νέῳ Ἀχιλλεῖῳ παρὰ τὸ Πτελεδὸν πλησίον τῆc οἰκίαιc τοῦ κ. Ἀριστείδου Φλωράκη ἐπιστύλιον σηκομόρφου μνημείου λευκοῦ μαρμάρου, εἰς βάθοc ἐνὸc μέτρου, ὅπου ἀνωρύσσετο φρέαρ (εἰκ. 3). Τὸ ἐπιστύλιον τοῦτο ἔχει πέντε ἀκρωτήρια ὑπερθεν τοῦ γείσου. Ἐχει δὲ μῆκοc 1,20, πλάτοc 0,49 καὶ πάχοc 0,25. Δεξιὰ δὲ εἶναι ὀλίγον ἀποκεκρουμένον.

Φέρει δὲ τὴν ἑξῆc ἐπιγραφὴν:

Εἰκ. 3. Ἐπιστύλιον σηκομορφῶρον μνημείου ἐκ Ν. Ἀχιλλείου παρὰ τὸ Πτελεὸν μετ' ἐπιγραφῆς.

ΑΜΕΝΙΧΑ	ΔΑΜΩ
Ἀμενίχα	Δαμῶ
ΠΟΛΕΜΟΚΡΑΤΟΥ	ΣΑΜΟΥ
Πολεμοκράτου	Σάμου
ΠΟΛΥΚΡΑΤΗΣ	ΠΟΛΕΜ
Πολυκράτης	Πολεμ[οκράτης]
ΠΟΛΕΜΟΚΡΑΤΟΥ	ΚΛΕ
Πολεμοκράτου	Κλε[οπτολέμου ;]

Ὡς βλέπομεν ἐν τῷ ἐπιστυλίῳ ἀναγράφονται τέσσαρα ὄνόματα νεκρῶν, ἐξ οὗ δηλοῦται ὅτι τὸ σηκόμορφον μνημεῖον ἦτο οἰκογενειακόν, διότι ἡ Ἀμενίχα καὶ ὁ Πολυκράτης ἔχουσι πατρωνυμικὸν Πολεμοκράτου, ὁ δὲ Πολεμοκράτης θὰ ἦτο ὁ πατήρ τῆς Ἀμενίχας καὶ τοῦ Πολυκράτους· τὸ δὲ τέταρτον ὄνομα τὸ ὁποῖον συνεπληρώσαμεν Πολεμ[οκράτης Κλε[οπτολέμου ἢ ἄλλως] θὰ ἦτο ἴσως υἱὸς τοῦ Κλε[οπτολέμου ἢ ἄλλως] λαβὼν τοῦ πατρὸς τοῦ Πολεμοκράτους τὸ ὄνομα.

Ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ὄνομα Δαμῶ Σάμου γνωρίζομεν ἐξ ἐτέρας οἰκογενειακῆς ἐπιτυμβίου στήλης, εὐρεθείσης πρὸ ἐτῶν ἐν τῇ θέσει Φανός, ὅπου κεῖνται τὰ ἔρειπια τῆς πόλεως Ἀντρώνος καὶ δημοσιευθείσης ὑπὸ τῶν Jamot καὶ Deschamps (BCH, XV, 1891, σ. 343, ἀρ. 21. — IG, IX², 96), τὸ ὄνομα Σάμου, διότι ἡ ἐπιγραφή ἐκείνη ἔχει :

« — — — — — ας [Μ]νασίμαχος Σά[μου] [Σ]άμ[ι]χος Σάμο[υ] [Τ]ιμασίθιος Σάμο[υ], Θεῶν Σάμου ».

Κατὰ ταῦτα δὲ ἡ Δαμῶ Σάμου ἀνήκει εἰς τὴν οἰκογένειαν Σάμου ἐξ Ἀντρώνος· διότι τὸ Νέον Ἀχιλλεῖον, νέον χωρίον πρὸ 15 ἐτῶν κτισθέν, κεῖται ἐν τῷ μυκῷ τοῦ κόλπου τοῦ Πτελεοῦ καὶ ἀφίσταται μίαν ὥραν τῶν ἔρειπίων τοῦ Ἀντρώνος ἐντεῦθεν.

Ἡ θέσις δὲ τοῦ Νέου Ἀχιλλείου κεῖται μεταξὺ Ἀντρώνος καὶ Πτελεοῦ ἐν τῷ μέσῳ· ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τοῦ Ἀντρώνος χωρίζεται διὰ λοφοσειρᾶς ἀνήκει εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Πτελεοῦ. Οὐδὲν δὲ σημεῖον μαρτυροῦν ἀρχαῖον συνοικισμὸν φαίνεται ἐκεῖ Ἐπομένως τὸ πάλαι θὰ ὑπῆρχον ἐκεῖ ἐπαύλεις τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ρωμαϊκῶν χρόνων· διότι τῷ 1926 μεταβάλλεται ἐκεῖ εἶδομεν ἐν τῷ κήπῳ τῆς

οἰκίας τοῦ κ. Φλωράκη προσφάτως ἐσκαφέντα ἔρειπια Ρωμαϊκοῦ λουτρῶνος καὶ δάπεδον ψηφιδωτῶν Ρωμαϊκῶν χρόνων.

Κατὰ δὲ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν ἐπὶ τῆς προεχούσης ἐν τῇ θαλάσῃ γλώσσης ἔκειτο μεγάλη Βυζαντινὴ μονή, ἣν οἱ ἐγγῶριοι καλοῦσι *Παληροξενιάν*, καὶ ἣς τὰ ἔρειπια ναοῦ καὶ κελλίων σφύζονται καταφανῆ καὶ πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος εἰς μέγα ὕψος 4 - 5 μέτρων. Περὶ τῆς μονῆς δὲ ταύτης ἐγράψαμεν ἄλλοτε ἄλλαχού (πρὸβλ. Ν. Ι. Γιαννοπούλου. Ἡ Μεσαιωνικὴ Φθιώτις καὶ τὰ ἐν αὐτῇ μνημεῖα, Δελτίον Ἱστορ. καὶ Ἐθνολ. Ἐταιρείας τόμ. Η' 1922, σελ. 29 - 30, πίναξ παρένθετος καὶ εἰκῶν ἐν σελ. 34).

Τὸ ἐπιστύλιον τοῦτο ἐκομίσθη εἰς τὸ Μουσεῖον Ἀλμυροῦ.

ΧΑΛΚΟΥΝ ΑΓΑΛΜΑΤΙΟΝ ΕΡΜΟΥ ΚΕΡΔΦΟΥ

Ὁ κ. Γεώργ. Χρίστου, δικηγόρος ἐν Βόλῳ, ἐδώρησεν εἰς τὸ Μουσεῖον Βόλου τῷ 1933 χαλκοῦν ἀγαλμάτιον Κερδφῶν Ἐρμοῦ, προερχόμενον ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Θεσσαλίας (ὑψ. 0,135 καὶ μέγρι

Εἰκ. 4. Χαλκοῦν ἀγαλμάτιον Ἐρμοῦ Κερδφῶν.

Εἰκ. 5. Πηλίνη κεφαλή Ἀφροδίτης.

τῆς κορυφῆς 0,145). Παρίσταται Ἑρμῆς γυμνός, ὄρθιος, φέρων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φύλλον λατοῦ ἄνω τοῦ μετώπου κατ' Αἰγυπτιακὴν τέχνην ἴσταται κατ' ἐνώπιον στηρίζων τὸ βάρος τοῦ σώματος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδός καὶ ἀνασύρων ἐλαφρῶς τὸν ἀριστερόν· στρέφει δ' ἐλαφρῶς τὴν κεφαλὴν δεξιὰ βλέπων ἡρέμα. Καὶ διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἣν προεκτείνει δεξιὰ, κρατεῖ βαλάντιον, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς κηρύκειον καὶ φέρει περιβεβλημένον ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρποῦ τῆς χειρὸς τὸ ἱμάτιον, πτυχούμενον καὶ κρεμάμενον πρὸς τὰ κάτω, ἢ παλάμη ὅμως τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς λείπει ἀποκοπεῖσα.

Ἡ τεχνοτροπία τοῦ ἀγαλματίου εἶναι καλὴ καὶ φυσικὴ. Εἶναι ἔργον, κατ' ἀνακοίνωσιν δι' ἐπιστολῆς τοῦ κ. Stählin, «Ρωμαϊκῶν χρόνων ἀρχαῖζον κατὰ τὸ εἶδος τοῦ Πολυκλείτου». Τοιαῦτα ἀγαλμάτια Ἑρμοῦ εἶναι γνωστὰ (πρβλ. Salomon Reinach, Repertoire de la statuaire. Paris 1897, tom. II p. 157).

ΠΗΛΙΝΗ ΚΕΦΑΛΗ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

Ἐν Βελεστίνῳ κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1935, ἀνορθοσομένων θεμελίων οἰκίας τοῦ Ἰω. Κορίτη, ἀνευρέθη πηλίνη κεφαλή ἀγαλματίου μέχρι τοῦ λαιμοῦ καὶ μέρους τοῦ στήθους, ἔνθα εἶναι τεθραυσμένη· λείπει δὲ ὁ κορμὸς καὶ τὰ ἄλλα μέλη τοῦ σώματος. Ἡ κεφαλή ἔχουσα ὕψος 0,17 καὶ πλάτος 0,11 - 0,12 περίπου ἀνήκει εἰς ἀγαλμάτιον Ἀφροδίτης. Ἡ κόμη χωρίζομένη εἰς τὸ μέσον εἶναι περιδεδεμένη διὰ ταινίας· ἔμπρὸς καὶ ἄνωθεν τῆς ταινίας εἶναι ὀλίγον ἀποκεκρουμένη. Περὶ δὲ τὸν λαιμὸν φέρει περιδέραιον.

Εἰκ. 5^α. Πηλίνη κεφαλή Ἀφροδίτης.

Δημοσιεύομεν ἀπλῶς τὴν κεφαλὴν ταύτην εἰς δύο εἰκόνας κατ' ἐνώπιον καὶ ἐν κατατομῇ (profil) (εἰκ. 5 καὶ 5^α). Παραλαβόντες δὲ τὴν κεφαλὴν ταύτην ἐκ τῆς Ἀστυνομίας Βελεστίνου κατεθέσαμεν αὐτὴν εἰς τὸ Μουσεῖον Βόλου.

Βόλος 9 Ἰανουαρίου 1935.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ